

315. THLAXÔ ya SETHŠABA SA MOLEMA.

1) Sethšaba sé sé thomilwe xo bušwa ke kxosi ya Mosadi e le kxaetsadi ya xa Ramapulana (Batswetla) tataxwê e le Molema. Byale dikxosi tša Batšeta tša xa Ramapulana tša tliša yêna Mosadi yayo e bexa e le kxaetsadi ya bôra naxeng e yayo.

Xomme ka ba ka la xore kxale batho ba be ba fo ipitša ka maina a bo-taxo bôra ba naxeng ba re ke Molema, batho ba nana bare ke xa Molema, bakeng sa xore xa Ramapulana. Byale xe a dutše naxeng eo a tswala bara le ba xa Maššapa, ke Balobu xome le bôra ke Batswetla ke baila maxo-a-fase. Lupa bara ba bôra ba tseraxo boxosim le bôra ba ipitša xore ke bôra ba xa Molema.

Xomme le byale pušô ya bôra e tšwa xo Batswetla. Batho ba naxeng ya Molema ba bargwê ba bolêla Sepedi ba bargwê Batswetla Setswetla.

2) Thlokomelô. Sethšaba sa Balobu ke sa Batswetla ba-Ramapulana feela ba êhitša xore ke ba Balobu. Kamoraxo xa xe ba tswalane le ba xa Maššapa.

DITABA tša Bo Xolotlo tša SETHŠABA.

- 1) Leina la sethšaba sa xa Molema. Sethšaba sa Balobu ba xa Maššapa.
- 2) Leina la ba ka mosatê ke Ba Kxômarana.
- 3) Ke ba bôra budi.
- 4) Leina la kxosi ke Maekanya Molema
- 5) Baço ba busitšexo pelê ke ba:-

(a) Thšabumbye (wa mosadi) Molema.

(b) Maahlamela (wa monna) Molema

(c) Mašhapa (" ") " "

b) Thšabumbye o twetšwe xa Ramapulana

7) Dataxwe ke Molema

8) Mmaxwé Thšabumbye ke Masete.

9) Ke wa leloko la Batswella ba Ramapulana

10) Thšabumbye o be a axile felô mo ba^{re} xo ke Sitele.

11) Ba kile ba khuduxela nakeng ya Modubyaneng mo xo busakô kxosi Ramokappa.

12) Thšabumbye yêna xa akê a lwa dintwa

13) Yêna sê a sê dirilexo ke ³ saxo thusa

3) Sethšaba sa xaxwe ka xo dira kxôtsô le dihšaba tšê dirawê tšê kxaxufši le yêna xore xo se be le ntwa ka xore yêna e be e le mosadi.

14) Dirêlô tšê xaxwê ba^{re} :-

Axe! Sekô Sekxalaka Thšêetexolo

Sa pindi le Kxomo.

Batho ba Sesane ba xo tšwa

Thšêlêlê.

Seo ke serêlô sa xaxwê, xe se hlahollwa ke

xore :- Sekô ke leina la xo bolêla leina la

Kxoxi thêlô. Thšêetaxolo ke leina la thaba

ya Tswella. Thšêelele ke leina la noka ya mo ba

tšwaxo xôna, Tswella.

15) Mehloš e e dirilexo mohla xe yêna e be e

le kxoxi ke ~~phifato~~ phifato ya letsatsi le ngwedi.

Mehlang ya xe yêna e le kxoxi xa se xwa ba

le kxaxaxô ya sethšaba ka ba ka la xore

o be a dira kxôtsô ka mehla,

Sethšaba sa xofalêla sethšaba⁴ Ba^{re} ba xa-

Molema ke Balobedu ka ba-ka la tlaba le
 mathōangane a a tlilexo ka xco nyaka chuo to
 kxosi e ya kxōsō, e rile q xobane xole
 batho ba ba mefuta-futa ya ba ba bauthi,
 xomme batho ba pateletsana, tlala ya ba
 xōna. (Shlōkōmēlang: Naxa e ya Molema ke e
 nyane kuan q xa se ekxodo i.)
 yēna kxosi e go e be e sa epuse q xomme
 e be a loba ngwetē. Kxosi Ramaputā
 e go a ba filexo lefase.

insert from margin M.S. p. 4

- 17) Boxdo bya naxa e ya xaxwe ba be bo boja
 ka thokō e ya Borwa Ntōng ya Mōhle ka
 leboya (north) Nōng ya Letaba le leunyane
 ka bohleba tsatsi e boja thabeng ya Mosipi,
 ka Bosobela-tsatsi e sa le Mōhle.
- 18) Je se be xo se kxōsō ke xoro e be
 e le mosadi e a se naxo taba le
 motho a naxa batho ka sethōaba sa xaxwe
 a ba nyakēla mo ba ka dulang xōna
 paballong le kxōsō.

- 19) O be a sōna mosadi byale ka xe e be e le
 mo^{sa}adi. 5 yēna basadi ba ba be xo ba mo^{sa}omēla
 ke Makanya, le Mmakēkēkē, le Moraba.
 Makanya tataxwē e be ebe Machaba wa leloko
 la sethōaba sa Botlōkwa.
 Makēkēkē mmaxwē Sutame wa leloko la
 Bakgalaka.
 Moraba tataxwē e be e le Sebasa wa leloko
 la Batwella.

- 20) Zarwa ba mohumaxadi kxōi hoabumbya e be
 ebe Mathesau, Matlatsa, Kulu, le Maahlamela,
 • be a sena barwedi.

- 21) Mosadi ^{yeo} ~~ya~~ wa Kxosi o hule Ishotswe
 thabeng ya ^{mo} Molema.
 22) hebita la xaxwe le byale le sa tsebja
 23) " " " " sa hlōkōnelwa ^{me} la
 a itelwa.

Kxosi eja bobedi Maahlamela Molema
 o tswetse xa ^Mndima Ithabeng tatarwe
 masapa muraxwe ke mohumaxadi
 Ithabumpya ke wa lelako la Palabo le
 yena o be a axile Ishotswe xa a ka a
 ba le mo a khudukela xo xōa. Ka a
~~sa~~ a lwa dintwa ka baka la, xōe ba
 a bexo a belane le bona mōwane ba
 Xa-Ramapulanā e be e set sēkō e le
 le tee ~~sa~~ xomme ba thūsana.

Se Maahlamela Molema ape divilexo e be
 e le xo lwanthōa makōswa a a thōaxo
 xo rusar ~~ba~~ batho sethšabeng sa ~~xaxwe~~ xaxwe.

Sevētō sa xaxwe ke se :-

A he! Seto-Setxalaka ^{eete} Thōate - Xole

Sa pna le Kxomo

Ke Mokololo Molea Mosela wa ~~pa~~ pundi

Batho ba sesane ba xetšwa.

Mokololo ke xola ^{Ky} Kaalē xe ba be ba
 ba bolēla le baka mošatē, ke xōe ngwana
 wa Kxosi e ka to ba Mošimane xo ba
 Mosetsana. Se hlaxilexo xe Maahlamela Molema
 a buša e bile naledi ya Mosela, Sedumaedi,
 thšišingxō eja lefase, kepula e Kxolo.

Sethšaba se ilexo sa Kxaxana ke sa xa
 bohlabēla bya naxa ya xaxwē ke se ipētšaxo
 lehono sethšaba sa Makhulwane xo dutše Mathšangane
 le Bapedi. Sethšaba sē sē Kxaxile ka ba ka la
 ntwa e yea ba bexo ba išwa xo yōna ka

Kxang kwa Europa. Xo be xo sera basaladi mehlang ya buša ya xaxwe. Le yêna o be a lo^a ba kxosi Ramapulana ka ba ka la xore e be e le bôra ba ba filexo naxa e^{ye} ya xa Molema 7 kxosi Masapa Molema yêna o basitšê ka moraxo xo Morena Maahlamela Molema, xomme a buša mengwaxa e^{ye} mene fêla nune a hwa. Xomme yina xaxo tšbye kuan ka xaxwe ka xobane o hwile ka pela a xa se a buša sebakwa se se tšê. Leina la nmaxwê e be e le wa leloko la Batwetla ba Ramapulana. Mehlotô e e diraxilexo mehlang yêna ke phifalô ya letšôši (seripa fêla), le tšie e ~~kxolo~~ ntšhi.

Maina a bana ba xaxwe e be e le kumane, Sekedi le Maekanya le Jeka. Maina a bo ^{mmabô} ~~mabô~~ e be e le Maputuka a twala kumane le Sekedi. Jeka, Maekanya le yêna o hwile Jotswe ~~habeng~~ lebila le sa tšbya xomme lea itšwa.

Sethšaba se na sa Molema ke se Maxosi a sona a le xo a kha se sading, Mosadi yêna thšabumbya yêna yêna a thomilexo sethšaba seo e be e le Rakxadi ^{wa} ~~ya~~ Sethšaba sa Ramapulana, xomme Ramapulana ka xoba le dinaxa tšê di^{wa}ntšhi a ja Rakxadi ^{wa} ~~ya~~ xaxwe thšabumbye kua xa Molema naxeng e^{ye}.

Mme thšabumbye a twala bana le baxa Masapa, xomme bana ba xaxwe ba no ipitšô ka xore ke ba xa Molema, le byale bontšhi bya batho ba xona ke Batwetla le Bapeai. [Ihlökömêlang: Bapeai ba xa se ba^a Sekhutkunê ke ba thokô e^{ya} ~~Bokgalaka~~ Bokgalaka (Northern Transvaal)]

8

Boxolo bya naxa ejo ya xaxwe bo be bo
no, lekana le mehlang ya se xo busa
busa Ihsabumbya, se e se ka ~~Bohlabe~~
Bohlabele mo le xona Molwane e le xo
Ihswika, e mengwe e sa le e la ya
kxali.

Basadi ba xaxwe e be e le, Mapopi
Mateka, Moraba, Molatelo, le ba bangwe ba
ba beai hao e beo e le Balata ba
Mohumaxadi Ihsabumbya, Makanya le
Makhekhe.

Mak ^{teka}	Maxwe e be e le	Mahlodi o tswa xa	Masan
Moraba	" " " " "	Motoka	" " " Sibasa
Molatelo	" " " " "	Maropene	" " " "
Makanya	" " " " "	Saboi	" " Botlokwa
Mapopi	" " " " "	Mokxoposi	" " xa Lebepe

Ihlokoméla: Basadi hao Kapuka ke ba leloko la
~~Botlokwa~~. Batswela xe epe Makanya fela.

Bana ba Mateka ke :-
" " Moraba ke Maropene, Mmatro, (basimane).
" " ~~Moraba~~ [basimane ke Mahlodi.
" " Molatelo ke matome Maomela, Mosetana
ke Moyaxabo.
" " Makanya ke Masapi Mohloiwana,
[Morakxa le mosetana Modjedi.

Kxosi Maahlamela o hwile Jotwe thabeng
lebata la xaxwe le sa tseya nme le a,
hlokoméla le xo etelwa.

Dikxono tsa sethsaba ke tse :-

- 1) Iholala ba bina tlon ke seripa sa Sethsaba.
- 2) Mositi ba bina Kolobe " " " xa Masan.
- 3) Maxasa " " tau " " sa Bakoni.
P.T.E.

- 4) Mamamobela ba bina kwena ke seripa sa Sethsaba
 5) Ba xa Lebepe " " Moselantwe ke seripa " "
 6) Mangandla " " Tlou ke ba sepeadi

9

- 7) Sebeka ke Ba-Kantse xa se seripa sa Sethsaba
 ba tšwa Lemondo.
 8) Raphathle, e be e le basepisi ba e tšwa xa
 Motela fase-fase e be e le bona barula-thaipi
 xa Molema.
 9) SehloDIMELA, ke ba bina klobê xa se seripa sa
 seth sethsaba ba tšwa Leonde thabeng ke Batwetla.
 Mothopo wa bona ke Batwebo ba Leonde ke batseta
 ba Kxosi le barui ba dikxomo. Sereto sa xa
 SehloDIMELA - ke se:-

Axe! Mokholo Motwelo,

Ke SehloDIMELA,

Makgatho monye Sehlakeng,

Ke ngwanabo nkxomeleng,

A bo Motwelo

Kxoto - Kxoto ya ditaba

Ke Sexadi-xadi sa marumô a Baile

Mosela wa puai

Ke Sethloxo sa xa bo Mathobane

a - Moraba.

Jadi - tadi mohlo^{bo}keng xona bona
 e le Merabe-rabe Medidima-didima

Motho wa bo SehloDIMELA Mamamobela

- 9) Lapane ke ^{mmina} ~~mmina~~ puai ba tšwa xa Sebasa
 ke baloxi ba dioto ke barui ba dikxomo.

- 10) Sebota ke Balantzi ba tšwa Lemondo ke
 dingaka ke batseta ba Kxosi.

- 11) Matloxa ke ba bina kwena ke ba
 Sethsaba sa Molema, ke dingaka le barui ba dikxom^o
 ke batseta ba Kxosi. Boxolo bya dikxoro tše ke
 Kxoro ya Matloxa, Sebeka, le ya Lekxathe ke
 ba bina Tan xa se beng ba sethsaba ba tšwa
 P.T.O.

xa + letswalô. ke batseta ba Kxosi. Ba xa kapane
~~ba~~ le bona ke ba Kxôro e ntši Kudw. Ba di-
 kxomo ditxôro tše dingwê ba xopoletswe xoba
 bašele ba byalô ka Bāsepedi.

13) Ralebana ke ba bina Tam ke seripa sa
 sethšaba, e be e le ba-bolai ba diphoōfōlō,
 dinare, a di bolaya ka lesumō fēla. Ke bami
 ba ditxomo le batseta ba Kxosi. Maina a bo
 rra moxdo wa bona ke Thiditile -Kxaparai
 le Mokone.

II TEMO

Mabêlê a lefela, ona ke a naka eo ya xa Molema
 Serētō:- Ahe! xa + Molema Bōpedi

Ke xa Molema sefela

Ke Selema tuma ka mahlo.

Sebyalô sena se lokile ka xore se loketšê mmele
 wa motho fēla xa se palele ^{Komelêlô} _{Komelêlô} mme se
 xanwa ke Dinonyana, se bose se bile xa se
 be pele se na le moxda xo byalwa, mme se
 bile se hutwa ka pela, ditxôro tša sōna xa di
 a swanelwa xo beina mo di ka tšenelwaxo ke
 phehli ka xo + hane se ka sê mēle, le xore xa/
 dia swanelwa xo boakwa ⁴⁶ ₄₆ se betšwexō
 ka xo hane. Mabêlê a sōna a ka thapa,
 le xōna xe o tata xo ba le lefela le lentšō
 o swanetšê xo bitšā ngaka xore e dine.

Mokapw e tswatramye pen ya xaxo le dihlan
 tšā ⁴⁷ ₄₇ xore moloi a se tšene a tšā mabêlê.
 Ditxôro tše dingwê di byalwa mahlatšoreng
 kapnoka a thšēmō xore moloi le xōna a se
 tšē mabêlê a a lefela. Hebaka leo xo
 bexo xo tšeya ka lōna xore xo ka lemiwa
 ke xe xobe xo bonala mekxoba le dihlan tše
 dingwê di khukhušā. Le Kemō ya letšatōi.
 Xo thōngwa xe Kxosi e ntšitšē ditaola tšā ⁴⁸ ₄₈

Yona
 P.T.O.

tšwa xo foka malapa a batho ka dihlare (melemô).
hehaxa lona le hlaxile Botlōkwa kxalê ka dintwa
 le lokile ka ba ka la xore le palêla letšatsi fêla-
 xa le botwe ka pela xa le bose le bile lea lipela
 le swanetše xo hlōkōmêlwa byalōka xa hlōkōmêla
 lefela.

Dihraake di hlaxile le Mathōangane mohla
 ba ~~bile~~ ^{di} xo kopa thusō xo Dhsabumbya. Ke tšê di
 bose di bile di palêla ~~letšatsi~~ letšatsi di butšwa ka
 xo dixa, pen ya tšona xa ena kōtš, xe e se xo
 hlōkōmêla xore di se tšee mengwaxa e meutši ka
 xobane di ka hōla, le xona di swanetše xo byalwa
 kxakala ka xore diphuthi le mebutla di ka ja.

Le tšona di byalwa byalwa ka pen ya lefela le xa di byalwa
 ka xo palêla xa ~~letšatsi~~ dihlare.

Tlōo Marapō dihlaxile le Batwetla mohla xo etla yêna
 kxoši ya mosadi wa xa kamapulana Dhsabumbya.
 Ke tšê bose kudu xomme di a lipêla, di swanetše
 xo hlōkōmêlwa xore di se fêlwê ke phêhli.

Mašemo a motho a kxaxane xomme a mangwê
 a bile a kxanpsi le motse. Mašemo a abiwa ke
~~ya~~ mōxolo wa kxōrō xo ba kxoši. Batho ba ka
 nêkanya mašemo ka a mangwê mašemo.

Mašemo e fo ba lefa xa xone ya a ka amo
 xaxwê e mongwê thšemo. le ka foba lefa.
 morwa o fo e tšea. Motho o phela a
 nape ditokêlō le xe a sa lemie thšemo ya
 xaxwê. **BO** ka lahlaxêla ke ditokêlō tša ~~le~~ thšemo
 xe o ka huduxa wa ya kxolê xo tloxa naxeng
 ylo.

MEIKXWA YA XO LEMA.

Xa xo ~~le~~ ^{laolwe} xe e se ka semelana se sengwê
 se bapexo ke loorê. sona xa se le xona ba tšeba
 xa tee xore felô fac xokase ke xwa ba le matêlê.
 Moô xo lemiwaxo xo kxêtha monna. Mehuta
 ya mašemo ke ya dithabeng ~~ya~~ mahea, niōrōxo, le
 P.T.C.

mabêlê, dirapa tše dingwê di dirwa ka xo
 lekanetšwa xore xa metse a thilo nošetsa a ^{se} /kxope
 pen yoo. Xa xo nošetsaxo a diwa mabyang ka
 xodimo xore metse a theoxêlê ka mokxwa wa
 marothi a sa /kxopeko pen. Thšemo e rêngwa
 ka selipê xomme ^{ka moraxo} xa di omile di rêngwa
 thšungwa ka ~~mollo~~ ^{mollo}, e le xore thšemo e
 rêngwa ke mouna. Pele xa xe xo lemiwa e rêngwa
 rêngwa xa tee, mme xa e xalletšwe xe e se ka
 xo xongwe xe molho a bona mahlakaa
 mollaletšê. Xe xo bunuwe dikxomo di bulêlwa
 tša ja mexwang (Mahlaka) mašemo a ^{lwa}
 ka moraxo xa mengwaxa e mengwê. Xe ba
 bona thšemo e sa hlwe e nthia se lō.
 Ka ngwaxa xo byalwa se byalō se tē.

PEU Pen ep hiothwa mme e a /kxovuni ya
 bitêlwa ka dithepeng xo ba ka di /penq.
 Xomme xe pen e byo byalwa e a leolwa
 le xo alapya ke ngaka, ^{yaona} e hlakanya
 (Soxa) mabêlê e hlakantšitšwele sehlare sa
^{yaona}.

~~Xomme~~ Xo Xaša, Motho o e itokisêša xo xaša
 pen xe pula e ^{ihoma xo na} xo letêlwa tšêc ya
 /kxosi, aowa xa xo /kxathwe pele. Xo xašwa ka
 molomō, e mongwê le e mengwê o byala thšemo
 ya xaxwe le xo e lema ka noši e mengwê
 medivō e atišwa xo dirwa ka letšema xo
 thūša ba axišani. Aowa xa xo tefō, aowa xa
 xo setšemo sa xo thūšama, e, letšema le a
 katixa ka xore le ba thūša bafokodi, le ka
 tšabaka la xore xo a nušwa le xo opehwa,
 pele xa dithšemo kopotxa xo lengwa ya
 /kxosi.

Xo thlaxola. Mašemo a hlaxohwa xa tee ke
 basadi ba tl hlaxola ka mexoma.

IX

Xo leta, xo ~~iphiwa~~ ditšie, le dinonyana, le mahodan, aōwa, bošixo xa xo letiwe ba ka thōma xo leta xe ba bōna ^{xore} mabêlê a bōna a šetšê a butšwa ka mašemong xo axiwa mekutwana xe lehodan le utswa le a topiwa, Mašemo a a lafiwa ka dihlang xore mabêlê a xolê.

Xo Bana Selyalō se sēngwê le se sēngwê se bunwa xe se ipheditšê (omile) se kxothulwa th hloxwana ya sōna ke mongwa selyalō tumêlêlō e kxopêlwa xo mōkxōwana xomme yēna a kxopele kxosi. Motho ofe le ofe o swanetšê xo nthia bokanyana byo a be hweditšexo. a dire byalwalo šê mošatê.

Punō e a mwalwa e išwa xae xomme xōna e a kxokxosiwa ka moraxo e a jeferwa xo nthia mathakala. Karolō e ka jiwa ba ba za kxonexo xo itemêla.

Polokō Sepela se lotwa ka xo xolokwa ka mabu ~~rap~~ xapê sešexo sea hlohlorwa xa botse. Moete wa mabêlê o a jiwa xore o omišewê, kamoraxo o ya fiêlwa le xo ~~twakêlwa~~ twakêlwa ka mōlōra xore mohlwa o seajê, Moete wa mabêlê o khurumêlwa ka lešika e mengwâ e thibya ka le bolokō. ~~Xomme~~ sešê xo ka bolokō, ^{sephala ka ngwaxa ka moka} sešê xo ka bolokō, ~~sephala ka ngwaxa ka moka~~ xomme satšetšwa xo tšwalêlwa ka bolokō. Di dula ngwaka ka moka. Lenaneo la dibyalō tšê di ~~hwalwato~~ hwalwato lefaseng la xesxi.

Mašela

Makxaxa

Lečša

Marokhe

Makwathe

Limaahe

Vimaake

~~Shoxo-phōtla~~

Shoxo-phōtla

Mevepa

Lebele-bele

le Mphōxō

Motse

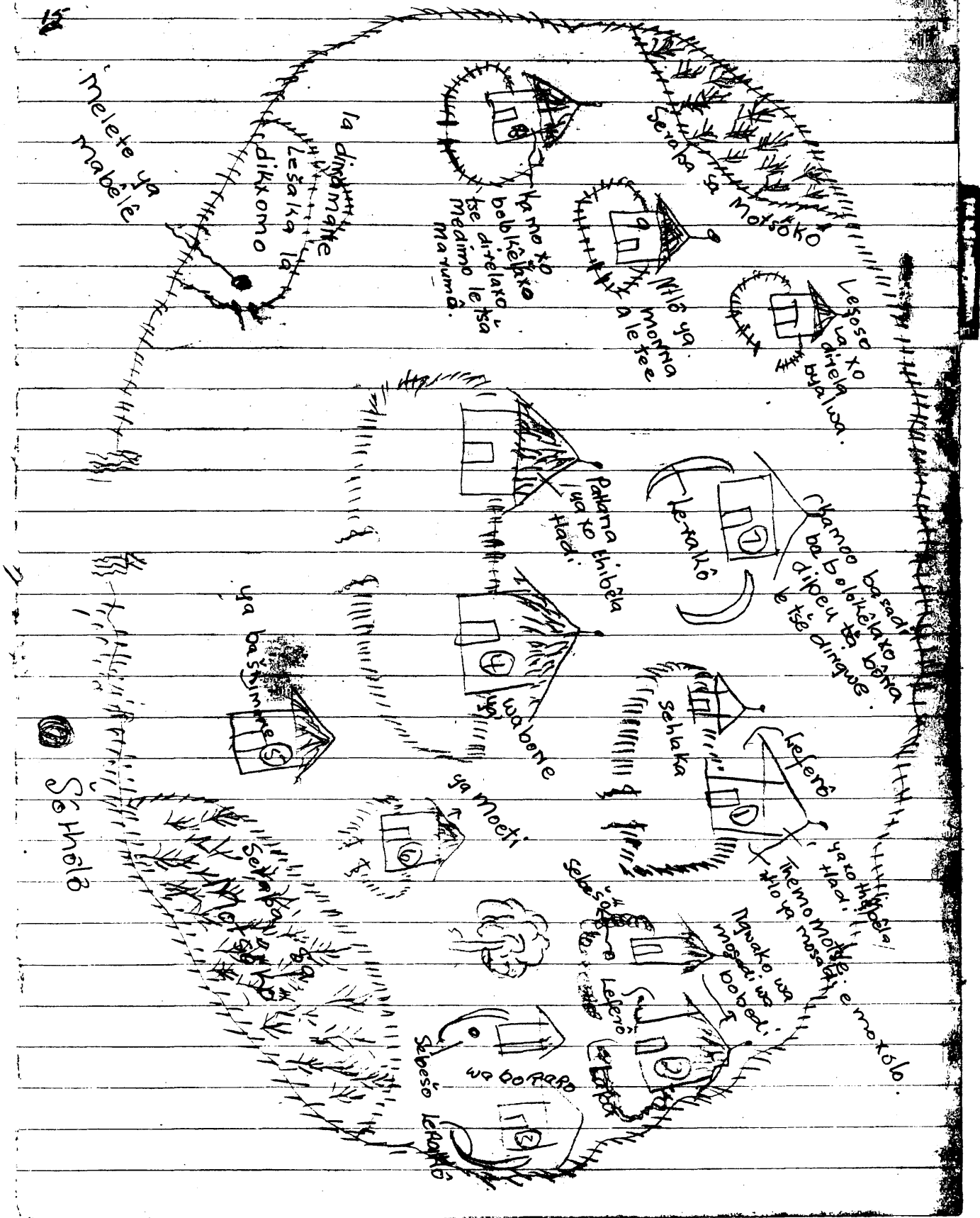
Ba nyakile ngaka xe ba rata xo a xa.
motse ngaka, e bapre ke Monasa, e ile ya laola
ya nyaka dihlare tsa yona ya di epela tikoloxong
yohle ya motse ya laela xore pudu e bolawé e tle
e tshé xo somisa dihlare tsa yona. Batho ba
motse kapotaka ba i le ba hlabélwa le xo tshelwa
tshimélélwa dithokxolo melaleng. Ngaka xe e be
e axile motse e be e putswa ka kxomo le pudu
Ngaka e nile xa e bolaya pudu e o ya boléla
mantu aa :- "Axe! baxeso ^{bana} bamba sehlo dimela
a Motswelo e phele 'kolobé e e ya lesonde
ya le bošular bya xa xo. Ba thakijale batlo'xolo,
baka." Xe xo axiwa motse batho bathoma ka
ngwako o ba xe xo ke Thema motse, yona ke
ngwako o moxolo wa mosadi wa ka xae, ke
^{yona} ~~yona~~ xe xo khudisiwa khuduxiwa e sala e
eme. Xo be xo a xa yona morena Morena
Sehlo dimela, ka mabaka a mongwé o be a
dira byalwa bya xo mo thusa ka baka la
xore batho ba be ba e tla ka bontsi.

Ngwako

Ntlo ya Thema-motse e axilwe pele ke
ngaka le Moraba Sehlo dimela, e mongwé le e
mongwé o be a dira mo a kxonaxo, xe o be o
kxona xo loxa byaang bya xo ntléla o be o
dira byalo, mongwé le yona a loxa manti.
Ntlo ^{yona} ~~yona~~ e axiwa ka dikota, ka ^{mmu} ~~mmu~~ le ka
hlato, le ka dinti tsa motsa, ntlo ^{yona} ~~yona~~
ba e feditše ka matšiši a mabedi. Maina
a ~~xx~~ dithlamō ka mota tsa ntlo :- Lemati,
dijakwana, sexatelo, lexwakwa, thlamō, thulilo,
dikokontwane, lebato, patlilo, bolele, kxotlopu,
P.T.O.

14. Sesunkwane dipopu, le mathudi. Lemati ke ka
xo tswalila mojakô xo thibela moja le mahasi
Sexatelo ke sa xore xe o tseme ka ntlong o
thome o xate sona. E. S. S. S.

15

7 315

K34/49

¹⁵ Motse oo o motseng wa xa Sebera-Bolatawa
 Motseng wo tona ke Moraba Sehlodimela.
 Ha Hlokomela: he ka ~~xxx~~ xa sehla molla
 o ka xotwa. Dipudi di kxwa mahlangung
 (koteng) kamle xa lesaka la ditamane le
 pula e ina di iswa mathding a dihlaka
 tsa ngwako bona.

Hlaka le dhl dithemo tsa ngwako ke tsa
 monna le lexora.

Ke ke yena a dirako

Di Sintu " " "

Mamati " "

Basadi ha bota le xo dira marako a ditlo
 tsa bona. Byang bya ntlo bo dirwa ke monna
 Mothele wa motse o e be e le Monase, pele
 e seso a axa motse mo o be a axile
 xa Maxaso. Yo a kxethilelo felo xa moaxo
 ke ngaka, xo kxethile ka xone tona ditada
 dihe di dumela ~~x~~, xo nyakwa kxanfi le
 masemo le metse, ~~x~~ xo nyakwa xo dulwa
 kxanfi le metse e mengwe.

¹⁷ Ngwako: ntlo ya molla e dirwa ke monna
 e mengwe o be a dira seiso le difate
 P.T.O.

S. 315

K34/49

xomme ntlo ^{yêna} e axilwe ke monna le mosadi. Ba e axile * ka dikōta le ka mabyane e tšere letsatši le xōna e axilwe ke monna o thūšitiwe ka banna ba byalwa ba bangwê ba be ba rēma, ba bangwê ba ēpa mellete ba bangwê ba axa.

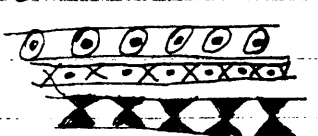

Lesāka la dikxomo le axilwe ke banna ba byalwa, ba bangwê ba be ba ēpa, bangwê ba rēma le xo axa.

Lesāka la dipudvi lōna le dirilwe ke monna o tšē Moraba SehloDIMELA.

Molētē wa Mabêlê o dirilwe ke moraba SehloDIMELA le ngwanaxwê, mosadi wa xaxwe o yēna o thile ka xo se xoloka, me sa jisetsiwa ke yēna Moraba SehloDIMELA.

Ht Hlōkōmēla:

Dikxabiso xa ba tsebe mama a tšōna xomme ke tlo di ngwala.

Lebotong la ntlo ke tšē. ~~XXXXXX~~ OOOOO
 tsa difaxōng
 Mamating

Phapano xare xa dintlo le tšē ka mosatē

~~XIX~~ Ke xore dintlo tsa ka mosatê di swanetše xo ba tše di utši le xona tše dihotse fase xo dilwa ka mehla le xo feelwa.

Hlōkhōmêla

Mekxwa e mebe e be e le xo utswa, boloi boloi, bohōla, le hoikxōmōšō.

18

Motse

Xe motho a be a tsena moteng o be a fihla kxōng a dumedisa xo mokōmana le xo ~~mōša~~ ditaba tše a di tšēng xore o tšēng ditaba di fe. Le xe a e tšwa o be a laelana le bona xabotse, ka xo tšeba se seima se se gexo, "O se ke wa re xo bona o nwele meetse a sediba wa a hlakela wa re o ka se sa nwa (se sa tša). Mong wa di kxomo xe a tsena ka lesakeng la dikxomo o be a di lekola, le xo dipeta xe motho e le mosepidi xa a swanela xo bolola taba ka xa tsena base ba re a ka diloya.

Se motho a bexo a se dira ka matsatsi e be e le xo ~~ho~~ bona ~~xe~~ dikgomo ~~di~~ di tšwile botse le xo xōra: Mekxwa e mebe e be e le boloi boloi ho P.O.

thisa lehu, le phapano bathong, xe motho
 a fihla moteng o be a ima kxorong, xo
 bollewe xe o le meeti, ^{fela} ~~mara~~ o ka tšwa xe o
 le ka ntlê ka ntlong xo a ila, ke xo
 tšwa beng ba lapa ~~ke~~ ~~xa~~ ~~xa~~ ke xo hlapoloxa
 xo be xo hlapoloxelwa ka ntlê xa kxôro,
 xa xo gôbalwe ka le ka, xe e se fela xe
 o hlwetšwe ke letšatši le xo ja. ^{xa xo ja dumé-}
^{lêlwa xo ja jowa ka le ka} ~~melaa~~
 e ~~ja~~ ka xo japana ka baka la xore basadi
 ba ntle melaa ^e ~~ja~~ ba leaxo bana ba
 bona, xomme phapano e hlaxa xare
 xa melaa ja basadi le baneng. Kantlê xa
 fao melaa e akareditšê banna ka moka
 e ka ba kxosi xoba e ^{eng} ~~eng~~ o swanetšê
 xo epheta ~~ba~~ Basadi ba xotšwa mōllō wa
 bona sehlaeng (morothong) banna wa
 bona kxorong. O swanetšê xo xotšwa ka
 xare xa sebešo. Mōllō o ila xo xotšwa ka
 xare xa sebešo. Mōllō o ila xo xotšwa ka
 ntlong. Matlakala a thšollwa sethōllong
 mme xa a swanelwa xo thšollwa ka xae
 xo šilwa le xo sethwa) ka sehlaeng. ~~Byalwa~~
 Byalwa ho dirwa ntlwaneng ja byona ja ka
 moraxo lesōsa. Motse o ka se hudušwe

ka ba + ka. la tladi xo ba lehu, xe tšeo
 di ka hlaxa, motse o ka na ^{xatallwa} ~~xatohwa~~ fela
 ka dihlare e se xa nthi motse o ka
 huduxaxo. Monna xe a ka tšea xa a
 swanelwa xo a xa motse pele xa xe a
~~di~~ fiwa tumellô ke batswadi ba xaxwe.
 Motho a ka sephelê a se na motse
 wa xaxwe. Mosadi e mongwê le e ~~na~~
 mongwê o swanetše xo ba le ntlo ya
 xaxwe e dintlo di axwa ka mokxwa wa
 xo latelana xa basadi. Xe e le motse ng
 o a di tloxela ~~e ba e ba~~ xone ba
 bangwê ba tsene, xe o dutšê khakala
 o ka no diphumma wa tloxela o tee o ba
 re xo ke "thema motse", dithemô tša tše di
 ngwê wa a xa motse ka tšona. O ka
 itšela maropê xe xê lengwa fela xe xo
 se lengwe aona xa xo sa na taba
 xa xo a dumelwa xo lema maropê a
 motho e mongwê xe e se fela o tlosetše
 su juria le xona e tlo lengwa ke dikg
 oši e. Motho a ka boela maropeng.
 e, Motho a ka lema maropê a ~~na~~ ^{na} mongwê
 xe a dumelwa. Xo thibela baloi maropeng.

peng ke xo hitšā ywa ^{yēna} ngaka e la
 e ~~na~~ o axilexo pele xone e tle e ~~le~~
 lokise xapē ka dihlare tšā yōna xone
~~bad~~ le baloi ba se kxōne xo o thōpa.

20

MAXA 2.

Lenanō la maina a dithaba :-

Matsiwa - pela, Mma - moriti, Thōa - Mabote
 le Thotwe.

Maina a mehōtō. Bolatwa, Mphupuletsi,
 Lesitile, Makxwareng, Lekxathe,
 Ha - Mocheche ^{le} ^{le} Sehlabaneng.

Maina a meila Thilē, Ngwanthle, Lesere,
 Mathšini, Muthle, Moratate, Lethšoba,
 Mathōrō, Mabete le Mabala.

Thelē e élēla xo	Mathšini
Ngwanthle " " "	Mathšini
Lesere " " "	"
Mathšini " " "	Letaba (le lenyane)
Muthle " " "	" (" ")
Moratate " " "	" (" ")
Lethšoba " " "	" (" ")
Mathōrō " " "	Mathšini
Mabala " " "	Letaba (le lenyane)

Mabete & éléla xo letaba (le benyane)

Mathsa. Dipitsing le Sexobe (ke a manyam)
Maina a dinaxana le beng ba ôna:

Sekxa Moroxo mong ke Mohloiwana o axile
 Mphuphuletšhi. Maphakii mong ke :-
 Mohlapudi o axile Makhwareng.
 Lešitela mong ke Masete o axile Lešitela
 Mocheche " Monakxa " Ha-Mocheche
 Bolatsa - mong ke nguana Masäpa.

Maina a dithokxwa:

Mphatsa, Mathšini, Seilaxo, Tloxo-
 ya-naxe.
 Seilaxo ke ~~the~~ badimong xa xo
 tšenwe ~~ke~~ motho ~~ke~~ aka tšena o a
 hua. End S. 315